

Lausuntopyyntö; Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain, ajoneuvolain 30 §:n ja autoverolain 14 §:n muuttamisesta

Johdanto

Sisäministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi pelastuslain, ajoneuvolain 30 §:n ja autoverolain 14 §:n muuttamisesta.

Tausta

Pelastuslaki (379/2011) tuli voimaan 1.7.2011. Pelastuslakia on muutettu sen jälkeen useampaan kertaan. Pelastuslain uudistamista lähdettiin toteuttamaan sisäministeriön 3.2.2020 asettaman esiselvityshankkeen pohjalta (SMDro 2019–2078). Pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeen (Lain rakenne ja yhteiset säännökset -raportti; Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta -raportti; Pelastustoiminta -raportti; Varautuminen poikkeusoloihin ja väestönsuojelu -raportti) tavoitteena oli laatia selvitys pelastuslain uudistamiseksi.

Pelastuslain ensimmäisen vaiheen uudistuksessa toteutettiin esiselvitysten pohjalta kiireelliseksi arvioidut uudistukset (HE 184/2022 vp), jotka tulivat pääosin voimaan vuoden 2024 alusta lukien. Pelastuslaki muutettiin vuonna 2023, kun pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille (HE 56/2021 vp). Myös tämän jälkeen pelastuslakiin on tehty pienempiä muutoksia.

Pelastuslain toisen vaiheen uudistaminen on osa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaa. Pelastuslain toisen vaiheen uudistuksen valmistelun pohjana on pelastuslain esiselvityshankkeessa selvitetty ja arvioidut pelastuslain muutostarpeet, joita ei ole jo toteutettu. Pelastuslain esiselvityshankkeen aineiston lisäksi uudistuksessa huomioidaan muun muassa sisäministeriön vuosina 2022–2023 toteuttamien väestönsuojia (Väestönsuojien nykytila Suomessa) ja väestönsuojelujärjestelmää (Väestönsuojelun nykytila ja kehittämistarpeet: Selvityshankkeen loppuraportti) koskevien selvitysten sekä pelastustoimen materiaallinen varautuminen ja huoltovarmuus - hankkeen johtopäätökset ja lainsäädännön kehittämissuhteet.

Hyväksyessään hallituksen esityksen ajoneuvolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 3/2025 vp) eduskunta antoi lausuman EV 37/2025 vp, jossa se edellytti, sisäministeriö varmistaa verovapauden laajentamisen uusiin avolavatyyppeihin pelastusautoihin hallitusohjelman mukaisesti sopimuspalokuntien aseman ja toimintakyvyn turvaamiseksi.

Tavoitteet

Esityksen tarkoituksena on pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti toteuttaa pelastuslain uudistuksen toinen vaihe.

Esityksessä ehdotetaan pelastuslakia muutettavaksi siten, että väestönsuojan käyttöönottoa, ylläpitoa sekä materiaalista varautumista koskevaa sääntelyä selkeytetään ja tarkennetaan. Lisäksi Puolustusvoimien puolustustarkoitusta varten rakennettavista rakennuksista poistettaisiin väestönsuojan rakentamisvelvoite. Vastaavasti ehdotetaan, ettei väestönsuojien kunnostamisvelvollisuus muutos- ja korjaustyön yhteydessä koskisi Puolustusvoimien puolustustarkoitusta varten rakennettuja rakennuksia. Väestönsuojelua ja siihen varautumista koskevaa sääntelyä täydennettäisiin ja selkeytettäisiin laissa systemaattisesti. Pelastustoimen eri viranomaisten tehtäviä ja keskinäistä työnjakoa väestönsuojeluun varautumisessa ja väestön varoittamisessa selkeytettäisiin.

Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle säädettäisiin mahdollisuus avotulen tekemiseen maastopalovaroituksen aikana liittyen räjähteiden käyttöön maanpuolustustehtävään kuuluvassa sotilaskoulutuksessa sekä rajaturvallisuustehtävään kuuluvassa koulutuksessa Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle pysyvästi osoitetuilla alueilla.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia myös pelastustoimen tilanne- ja johtokeskuksien tilannekeskuspäivystäjien sekä pelastustoiminnan huolto- ja tukitoiminnoissa toimivien henkilöiden kelpoisuusvaatimuksiin.

Lisäksi hallitusohjelman mukaisesti sopimuspalokuntien aseman ja toimintakyvyn turvaamiseksi ajoneuvolakia ja autoverolakia muutettaisiin niin, että sopimuspalokuntien pelastusautoiksi määritettäisiin myös nelivetoinen henkilö- tai pakettiauto, jossa on avoin tai katettu lava. Tällaiset pelastusautot olisivat muiden pelastusautojen tavoin vapaita auto- ja ajoneuvoverosta, muttaniihin ei sovellettaisi muille pelastusautoille säädettyä autoverotuen 48 kuukauden kuoleentumisaikaa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/9218/2024.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa sisäministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.sm@gov.fi tai postitse osoitteeseen: Sisäministeriö, PL 26, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/9218/2024. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus SM025:00/2024). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Sisäministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään antamaan viimeistään 17.7.2026.

Valmistelijat

Hallitusneuvos Sari Rapinoja, sari.rapinoja@gov.fi, p. 0295 488 404

Linkit

<https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM025:00/2024> - Linkki sisäministeriön hankesivulle

<https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM025:00/2024> - Länk till inrikesministeriets projektsidor

Liitteet:

[Hallituksen esitys eduskunnalle -luonnos.docx](#) - Hallituksen esitys eduskunnalle - luonnos

[Regeringens proposition till riksdagen -utkast.docx](#) - Regeringens proposition till riksdagen - utkast

Jakelu:

Etelä- Savon hyvinvointialue ja pelastuslaitos
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Karjalan pelastuslaitos
Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos

Finanssiala ry
Helsingin kaupunki
Helsingin Pelastuskoulu
Helsingin pelastuslaitos
HUS
Hyvinvointialueyhtiö HYVIL Oy
Hätäkeskuslaitos
Invalidiliitto ry
Itä-Suomen elinvoimakeskus
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus
Kainuun hyvinvointialue
Kainuun pelastuslaitos
Kansallisarkisto
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kanta-Hämeen pelastuslaitos
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos
Keski-Suomen elinvoimakeskus
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Suomen pelastuslaitos
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue ja pelastuslaitos
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kymenlaakson pelastuslaitos
Lapin elinvoimakeskus
Lapin hyvinvointialue
Lapin pelastuslaitos
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Lounais-Suomen elinvoimakeskus
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
Maa- ja metsätalousministeriö
Museovirasto
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Onnettomuustutkintakeskus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Pelastusopisto
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan pelastuslaitos
Pohjanmaan elinvoimakeskus
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan pelastuslaitos
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ja pelastuslaitos
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
Pohjois-Savon hyvinvointialue

Pohjois-Savon pelastuslaitos
Pohjois-Suomen elinvoimakeskus
Puolustusministeriö
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päijät-Hämeen pelastuslaitos
Pääesikunta
Rakennustarkastusyhdistys RTY
Rakennusteollisuus RT
RAKLI ry
RIL palotekninen toimikunta
Satakunnan hyvinvointialue
Satakunnan pelastuslaitos
Sisä-Suomen elinvoimakeskus
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Isännöitsijäliitto
Suomen Kiinteistöliitto
Suomen Kuntaliitto
Suomen Omakotiliitto
Suomen paloinsinööriyhdistys SPIY
Suomen Palopäällystöliitto (SPPL)
Suomen pelastusalan ammattilaiset (SPAL)
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK)
Suomen Punainen Risti
Suomen Sopimuspalokuntien Liitto (SSPL)
Suomen yrittäjät
SYKE
Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Uudenmaan elinvoimakeskus
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vanhustyön Keskusliitto
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Varsinais-Suomen pelastuslaitos
Verohallinto
Ympäristöministeriö
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kohvakka Kimmo
Sisäministeriö

Snellman Tiina
Sisäministeriö